

mama

JAARVERSLAG 2009

INHOUD

Introductie	3
Programma	6
Talentontwikkeling	15
Communicatie	18
Overzicht persartikelen	20
Organisatie	22
Huisvesting	23
Prestaties en publieksbereik	24
Financieel resultaat	26
Algemene gegevens	28
Dank	29

Bijlage: Afbeeldingen

Introductie

Voor u ligt het jaarverslag 2009 van MAMA, met informatie over het programma, het publieksbereik en het financiële resultaat. MAMA heeft een spannend jaar achter de rug. Het jaar begon met een negatief resultaat en acuut liquiditeitsprobleem, en directeur Nous Faes was een periode afwezig. 2009 stond wat betreft de bedrijfsvoering voor beheersing. Inhoudelijk uiteraard niet. In 2009 droegen de stafleden de projecten, en dat deden zij uitstekend.

Nu 2009 achter ons ligt kunnen we vaststellen dat (ook) aan zelfvertrouwen gewonnen is. Dit zelfvertrouwen is herleidbaar tot de erkenning en verbeterde continuïteit vanwege de opname in de Basisinfrastructuur van het Ministerie van OCW per 2009, maar vloeit vooral voort uit het doorvoeren van principes van co-creatie in het ontwikkelen en realiseren van het programma, waarbij staf, Rookies en externe inspirators nauw samenwerkten aan de programmering en uitvoering.

De belofte om 2009 'intens en van hoogstaande kwaliteit vorm te geven, vanuit een realistische en beheersbare opzet, de kracht maar ook kwetsbaarheid van de organisatie indachtig' is waargemaakt. MAMA koos in dit kwetsbare jaar voor behoud van kwaliteit en inhoud, scherpe positionering te midden van collega-instellingen, voor jong, streetwise, voor talentontwikkeling en voor laagdrempeligheid. MAMA bleef daarbij nadrukkelijk streven naar een intens contact met het publiek.

Het totaal aantal bezoekers aan de showroom was met 13.765 475 bezoekers minder dan over 2008, maar met de bezoekers aan MAMA projecten en events buiten de showroom meegerekend is het bereik maar liefst 17.418, waar we heel tevreden op terugkijken. In de paragraaf prestaties wordt het publieksbereik uitgebreid toegelicht.

Opvallend aan de programmering in 2009 was de inspiratie die MAMA bij de uitwerking van het jaarplan in haar directe omgeving zocht én vond. 'De omgeving' wordt daarbij in brede zin opgevat; van de grootstedelijke jongerencultuur zoals we die dagelijks in Rotterdam om ons heen zien, tot aan het netwerk van collega-instellingen waarmee dit jaar werd samengewerkt. Ook MAMA's artistieke adviescommissie was in 2009 intensief bij de programmering betrokken.

2009 was het overgangsjaar naar de beleidsperiode 2009-2012 en de in het beleidsplan toegelichte thema's Culture of Darkness, How Cute, Black Strata en Trashiness, krachtige en richtinggevende ankers voor de programmering van 2009 en de jaren daarna.

MAMA trapte 2009 af met de solotentoonstelling *German Swinehundt in Rotterdam* van de jonge Duitse kunstenaar Wayne Horse, opgebouwd rond twee korte films waarin geweld, sociale klassenverschillen, celebrity cultuur, overconsumptie en pornografie centraal staan. Wayne verzorgde tevens met zijn band Büffel een spectaculair optreden voor Museumnacht dat *bijna* de publieksprijs won. Na de show van Wayne Horse, die refereerde aan het thema How Cute uit het beleidsplan presenteerden wij de oorspronkelijk in 2008 geplande ankertentoonstelling van de mode-illustrator Peter Jeroense, die tot stand kwam in samenwerking met gastcuratoren Ellie Uyttenbroek (*Exactitudes*) en Pieter Vos (*75B*), die tevens een masterclass verzorgden. Ook brachten MAMA en Peter Jeroense twee nieuwe "opposters" (posters in krantvorm) uit. In de zomer presenteerde MAMA de zomer de tentoonstelling *720°* van kunstenaar en tevens gastcurator Gyz La Rivière. De centrale tentoonstelling van het grootschalige en multimediale project *Endless City*, waarin de relatie tussen skateboardcultuur, de publieke ruimte en (beeldende) kunst werd onderzocht, met een knipoog naar het gedachtegoed van de Internationale Situationisten. Het sleutelwerk in *720°* was de docufilm *12*, een coproductie van MAMA en STUDIOREV. De ca. 55 minuten durende documentaire portretteerde de Nederlandse skateboardpioniers en trendsetters van de Fret Click, waartoe ook La Rivière zelf behoorde. In de andere helft van de tentoonstelling stond het leven van Louisa Menke centraal, één van de weinige vrouwelijke professionele skateboarders. Bij *720°* werd een kleine editie uitgebracht in de vorm van een fotokaartenset van Louisa Menke, met begeleidende tekst door Florian Waldvogel, directeur van de Hamburger Kunstverein en ex-skater. Ook het bijzondere *Hidden Routes* maakte deel uit van *Endless City*, een coproductie met Conny Janssen Danst, waarbij een team professionele skateboarders en drie dansers de binnenstad van Rotterdam "onderzochten". Skateboardregisseur Marco

Grandia nam in Skatepark Westblaak de gelijknamige clip op van deze bewegingsvoorstelling. *Endless City* zal tot slot ook het platform zijn voor *Reclaiming the Street*, een pitch voor de ontwikkeling van multifunctioneel skatemeubilair mét publicatie, gepland in 2009 maar doorgeschoven naar 2010.

For Security Reasons was de eerste tentoonstelling binnen het thema Culture of Darkness, en een productie van de eerste lichting Rookies MA. Rookies MA is de grondig herziene curatorenopleiding van MAMA, voorheen Mr. Miyagi. De deelnemers, Aline Yntema, Tim Braakman en Marieke de Rooij, beoogden met *For Security Reasons* het publiek deelgenoot te maken van de achterliggende condities van de hedendaagse maatschappij – angst, machtsmisbruik, privacy, veiligheid en de registratiemanie – en deze ‘aan den lijve’ te laten voelen. De Rookies MA gaven tevens invulling aan de programmering rond het festival De Wereld van Witte de With, met onder andere de openingsparty *Play* met goede line-up en de interactieve interventie *De-Surveillance* i.s.m. Sander Veenhof. Ook organiseerden de Rookies MA het debat *Rotterdam (in)tolerant* i.s.m. het IABR en het NAI.

MAMA eindigde 2009 met een presentatie van Honet, *Het kabinet*. Honet is een van de grootste graffiti schrijvers / kunstenaars van deze tijd. Hij geniet een enorme credibility onder een grote groep kunstenaars en graffiti schrijvers. Tijdens *Het kabinet* vond een project voor leerlingen VO plaats, het Cultuurtraject Kunst van NU, i.s.m. de SKVR en onder leiding van Rookie MA Aline Yntema. Resultaten van dit project werden tentoongesteld in de nabijgelegen Politiegalerie. In 2010 wordt een fotoboekje over het project uitgebracht. In de paragraaf Programma treft u een uitgebreide beschrijving van alle MAMA projecten, edities en events, in de showroom en op locatie.

In 2009 is, mede door de inbreng van de Rookies MA een grote stap voorwaarts gezet in de samenwerking met en inbedding van de vrijwilligers in de organisatie. In 2008 en 2009 heeft MAMA eerdere talentontwikkelings-trajecten goed tegen het licht gehouden. Om te beginnen hebben we voor 2009 en de toekomst besloten tot een integratie van het voormalige Mr. Miyagi programma (MAMA's curatoren-opleiding) en ons traject voor de vrijwilligers. Hieruit zijn twee talentontwikkelingstrajecten ontstaan: MAMA Rookies, een traject voor ondersteunende functies in het culturele veld en

een verdiepend traject, gericht op het zelf organiseren en samenstellen van tentoonstellingen: Rookies MA. Door ook het verdiepende traject aan te bieden aan onze "eigen" jongeren, die al als vrijwilliger en/of stagiair bekend zijn met de organisatie, de doelstellingen en de projecten, verdiepen wij de relatie met MAMA. De talentontwikkelingstrajecten veranderen daardoor van educatieve projecten in professionaliseringstrajecten. In dezelfde lijn zijn in 2009 het aantal stageplekken toegenomen, ook voor techniek / opbouw, en heeft (ook) Ivo Sieben, hoofd techniek, in 2009 zijn certificaat praktijkbegeleiding gehaald. Het aantal aanmeldingen om Rookie te worden neemt nog steeds toe. Wij houden het aantal Rookies rond de 25 personen, Rookie MA tot 5 personen, vanwege capaciteit in werkplekken en begeleidingsuren.

Hoe wel MAMA het jaar begon met een negatief saldo en een acuut liquiditeitsprobleem, wordt 2009 financieel met een positief resultaat afgesloten. Er is – ook al in 2008 – een reeks kostenbesparende maatregelen genomen (vertrekkend personeel is niet meteen vervangen, de huur van de opslag en werkplaats is opgezegd, er is over de hele linie kostenbesparend te werk gegaan en MAMA heeft zich in 2009 niet in het buitenland gepresenteerd). Ook zijn, succesvol, additionele middelen geworven voor het programma van 2009 en zijn samenwerkingen voor coproducties aangegaan. De binding met meer structurele private financiële partners is in 2009 in gang gezet en zal in 2010 verder uitgebouwd en, hopelijk, gematerialiseerd worden. Knelpunt in 2009 was de ontoereikende huisvestingssituatie, met name de afwezigheid van een aparte werkplaats en opslagruimte. Als gevolg hiervan vinden werkzaamheden t.b.v. de op- en ombouw van shows in de showroom zelf plaats, waardoor de ombouw periodes een stuk langer zijn dan gewenst. Er kan niet voorruit gewerkt worden. Een deel van het kantoor is in gebruik als opslag. Ook gegeven het groeiend aantal jongeren dat bij MAMA werkt en stage loopt, is het zaak deze kwestie op de agenda's te houden.

2009 was het laatste jaar onder directoraat van Nous Faes, die per januari 2010 MAMA heeft verlaten. Ariadne Urlus werd per maart 2010 algemeen directeur. Onder het directoraat van Nous Faes (vanaf 2005) is een stevige basis onder de activiteiten van MAMA gezet: MAMA is (inter)nationaal zichtbaar geworden en goed

op de culturele kaart gezet. Het spannende programma dat Nous Faes in gang heeft gezet en dat is vastgelegd in het beleidsplan 2009-2012 blijft richtinggevend voor MAMA's inhoudelijke koers en zal in de komende periode worden gecontinueerd en verder ontwikkeld. De meer structurele vorm van subsidiering door de opname in het kunstenplan maakt het mogelijk met meer aandacht langere inhoudelijke lijnen uit te zetten en over langere termijn te programmeren, vanuit een meer stabiele financiële situatie.

Het gezamenlijk creëren en aanpakken van de organisatorische 'strubbelingen' in 2009 hebben staf en Rookies (MA) ook doen groeien, er is gewonnen aan motivatie en kwaliteit. We zien uit naar de toekomst, en kijken met trots terug.

Wij hopen dat u het MAMA jaarverslag met genoeg zult lezen en verwelkomen uw reactie van harte.

Tot ziens in MAMA

Programma 2009

Projecten/events:

- *German Swinehundt in Rotterdam*
- *Museumnacht*
- *peterjeroense*
- *Editie peterjeroense*
- *Masterclass peterjeroense*
- *Opposter peterjeroense*
- *Endless City*
- *720°*
- *12*
- *Hidden Routes*
- *Editie Endless City*
- *Reclaiming the Street (2010)*
- *For Security Reasons*
- *De-Surveillance*
- *SpY*
- *Editie SpY*
- *Play Party*
- *Rotterdam (in)tolerant*
- *Het kabinet*
- *Cultuurtraject*

German Swinehundt in Rotterdam

23 januari – 8 maart 2009

Kunstenaar: Wayne Horse

Curator: Gerben Willers

Bezoekersaantal: 997

MAMA trapte 2009 af met een solotentoonstelling van de jonge Duitse kunstenaar Wayne Horse (1981, ps. Willehad Eilers). *German Swinehundt in Rotterdam* was de eerste show die Gerben Willers (oud Mr Miyagi, bij MAMA werkend sinds 2008) bij MAMA maakte. Om het energieke karakter van het oeuvre en de persoonlijkheid Wayne Horse (1981) te benadrukken was er gekozen om maar liefst 16 videowerken ten toon te stellen die waren opgesteld in een labyrint. De showroom werd voor het eerst helemaal zwart geverfd, tussen de zwarte wanden was een route te volgen die leidden van Wayne Horse's eerste videoprobeersels zoals *Lady Die* (2001) tot Horse's korte speelfilms die werden vertoond in speciaal voor de tentoonstelling gebouwde videohokken. De wanden van de videocabines waren op hun beurt weer door de kunstenaar beschilderd.

German Swinehundt in Rotterdam was opgebouwd rondom twee korte films, *Elefantos* (2005) en *Elefant Boy* (2007), waarin geweld, sociale klassenverschillen, de celebrity cultuur, overconsumptie en pornografie centraal staan. Deze films werden aangevuld met Horse's korte videowerken en zijn meest recente films *Amazing Flying Cars*, *Adrian Falk* en *A Mattress in the Woods*. *German Swinehundt in Rotterdam* maakte de energie en verscheidenheid zichtbaar waarmee Horse in zijn werk met behulp van acteurs en animaties de verschillende kanten van zijn thema's belicht. De tentoonstelling sloot mooi aan bij het Internationaal Film Festival Rotterdam en Art Rotterdam.

In het cultuurplan liet MAMA de naam van Wayne Horse vallen bij het thema How Cute. De relatie tussen schattig en gruwelijk is duidelijk zichtbaar in zijn films en video's. De personages in de vorm van schattige cartoons, knuffels en poppen worden onderworpen aan seksueel en fysiek geweld. In het subthema Violet Blue probeert MAMA de ontwikkeling van agressie jegens het lichaam te tonen. Wayne Horse is een van de meest interessante kunstenaars binnen deze ontwikkeling.

Museumnacht

7 maart 2008

Kunstenaars: Wayne Horse & Büffel

Projectleiders: Gerben Willers & Ivo Sieben

Bezoekersaantal: 4.187

Museumnacht 2009 was meer dan succesvol. MAMA bereikte een absoluut record qua bezoekersaantallen. Maar liefst 4.187 mensen bezochten onze showroom tussen 20:00 en 02:00.

MAMA sloot tijdens de Museumnacht de tentoonstelling *German Swinehundt in Rotterdam* af met een spetterend optreden van de Duitse hiphopband Büffel, waar onder andere Wayne Horse deel van uit maakt. De combinatie met Wayne's eigen videowerken maakte het optreden tot een krachtig visueel hoorspel. De museumnacht van MAMA werd zeer hoog gewaardeerd, niet alleen qua bezoekersaantallen, ook door de jury van de Waarderingsprijs Rotterdamse Museumnacht (De Nieuwe Maan). Enkele woorden uit het juryrapport:

Bij showroom MAMA was het erg druk. Het geboden programma was goed en zeer professioneel opgezet. Al buiten zag de ruimte er aantrekkelijk en spannend uit. De presentatie binnen met filmpjes vertolkte een bizarre wereld, maar het was dynamisch gebracht in een ruimte waar veel gebeurde met muziek. Er hing een aparte en relaxte sfeer. Je werd er in meegezogen. De jury was van mening dat jonge bezoekers met weinig ervaring of affiniteit met kunst een drempel zouden kunnen ervaren. De kennismaking met MAMA wekte bij de jonge juryleden echter de nieuwsgierigheid naar deze galerie. Het is zeker niet standaard en scoort om die reden zeer goed op de aantrekkelijkheid voor jongeren.

peterjeroense

20 maart – 17 mei 2009

Gastcuratoren: Ellie Uyttenbroek (Exactitudes)
en Pieter Vos (75B)

Kunstenaar: Peter Jeroense

Projectleider: Karin de Wild

Bezoekersaantal: 1.179

Editie, oplage: 1000

Na Wayne Horse vervolgden we het programma met een soloshow van – voor een hele generatie Rotterdamse vormgevers – godfather Peter Jeroense, eerder gepland in 2008, maar nu strak vormgegeven en gecureerd door eveneens Rotterdams godmother Elly Uyttenbroek en Pieter Vos.

Peter Jeroense (NL, 1966) behoort tot de beste mode-illustratoren ter wereld. Hij is een grote inspiratiebron voor vele jonge Rotterdamse kunstenaars door o.a. zijn docentschap aan de Willem de Kooning academie. De industriële uitstraling en strakke vormgeving van de show van peter Jeroense vormde een groot contrast met voorganger Wayne Horse. Zijn illustraties lijken digitaal vervaardigd, maar zijn het tegendeel. De zwart-witte contouren worden met de hand en met veel precisie gemaakt. Als voormalig modeontwerper heeft Jeroense inzicht in de constructie van kleding en de kwaliteit van stof. Door deze kennis weet hij snit, stofvalling en silhouet doeltreffend te verbeelden. Bovendien weet hij vanuit zijn ervaring als stylist en moderedacteur de mode te analyseren en haar vervolgens te definiëren in mode-illustraties.

Gastcuratoren Ellie Uyttenbroek en Pieter Vos toonden een overzicht van zijn illustraties, aangevuld met nieuw werk. Speciaal voor de tentoonstelling maakte Jeroense twee nieuwe 'opposters', posters op krantenformaat met daarin een verzameling nieuwe illustraties. MAMA prijst zich gelukkig dat zij een solotentoonstelling van deze bijzondere mode illustrator kon vertonen. MAMA wil nieuwe beeldmakers ondersteunen, uitdagen en hun werk tonen aan gelijkgezinden, maar toont ook hun voorgangers.

Masterclass *peterjeroense*

14 mei 2009

Masters: Ellie Uyttenbroek en Pieter Vos

Deelnemers: 11

In het kader van de tentoonstelling *peterjeroense* werd speciaal voor academiestudenten styling, mode en illustratie en een klein aantal overige geïnteresseerden een

besloten masterclass gegeven door gastcuratoren Ellie Uyttenbroek en Pieter Vos. In de 'hands on' masterclass werd aan de hand van het werk van Jeroense ingegaan op het werk van de deelnemers zelf.

Endless City

zomer 2009 – zomer 2010

Het programma van MAMA staat in een lange traditie van subculturen en tegenculturen, die nu eens de voorhoede van een nieuwe kunststroming blijken te zijn, dan weer een schuilplaats bieden aan groepen en individuen die om welke reden dan ook buiten de hoofdstroom van de samenleving vallen, en vrijwel altijd een illustratie zijn van de tijdsgeest. Met *Endless City* toonde MAMA hoe zij zich niet alleen richt op nieuwe tendensen, maar ook haar binding houdt met de skatecultuur, die zij in het verleden op de voet volgde.

Endless City is een meerdelig project waarin MAMA de relatie tussen skatecultuur, de publieke ruimte en (beeldende) kunst onderzoekt, met een knipoog naar het gedachtegoed van de Internationale Situationisten. *Endless City* vond plaats in de zomer van 2009 met een tentoonstelling, een film, een dansperformance en clip, en een editie. In de zomer van 2010 wordt het laatste onderdeel van *Endless City* afgesloten, *Reclaiming the Street*, de pitch (met publicatie). MAMA werkte in *Endless City* samen met onder andere Gyz la Rivière, Florian Waldvogel, Geert Mul, Louisa Menke en Conny Janssen. Er was thematisch aansluiting met Rotterdam Jongerenhoofdstad 2009 en het thema Open Stad van de Architectuur Biënnale 2009.

Centrale productie van *Endless City* was de tentoonstelling *720°*, verwijzend naar de klassieke videogame *720° - The Arcade's Ultimate Aerial Experience Comes Home!*, van Gyz la Rivière: een presentatie bestaande uit een dubbelprojectie over de skateboardpioniers Fret Click en professioneel skateboardster Louisa Menke. Geert Mul ontwierp een speciale setting voor de tentoonstelling.

Florian Waldvogel (directeur Hamburger Kunstverein, ex-skater) en Louisa Menke werkten samen aan een begeleidende fotoserie, die als editie werd uitgebracht, gebaseerd op Louisa's herinneringen aan Rotterdam als voormalige woon- en skateplaats. Waldvogel schreef een begeleidend essay, gebaseerd op zijn promotieonderzoek naar de relatie tussen de skatecultuur en Internationaal Situationisme.

17-19 juli was gereserveerd voor de (helaas verregende) dansperformance *Hidden Routes*: onder leiding van choreografe Conny Janssen werd een aantal dansinterventies ontwikkeld voor de binnenstad van Rotterdam met als uitgangspunt de herdefiniëring van de stedelijke omgeving door skaters. In augustus volgden de opnamen van *Hidden Routes* door Marco Grandia voor de gelijknamige videoclip. Tot slot schreef MAMA een internationale pitch uit, *Reclaiming the Street*, voor jonge ontwerpers voor nieuw uitdagend skatemeubilair. De pitch wordt in 2010 uitgevoerd, en zal worden afgesloten met een publicatie. Wij hopen dat zeker één van de ontwerpen gerealiseerd zal kunnen worden, en zullen ons daar zeker sterk voor maken.

Endless City kwam tot stand met de ondersteuning van de Mondriaan Stichting, de Dienst Kunst en Cultuur van de Gemeente Rotterdam, Rotterdam European Youth Capital 2009, Stichting Bevordering voor Volkskracht, Rotterdam Festivals, Stimuleringsfonds voor Architectuur (2010).

720°

Tentoonstelling

26 juni – 09 augustus

Gastcurator: Gyz La Rivière

Kunstenaars: Gyz La Rivière, Geert Mul, Florian Waldvogel, Louisa Menke, Rufus Ketting

Projectleider: Gerben Willers

Bezoekers: 875

MAMA presenteerde van 26 juni tot en met 9 augustus de tentoonstelling *720°* van kunstenaar / curator Gyz La Rivière. Het sleutelwerk in de tentoonstelling was de documentaire *12* waarvoor MAMA voor de eerste keer als co-producent van een grootschalig filmproject optrad. De ca. 55 minuten durende documentaire ging over de Nederlandse skateboardpioniers en trendsetters van de Fret Click. La Rivière bezocht en filmde in de aan de tentoonstelling voorafgaande maanden zijn oude Fret Click vrienden waardoor een intiem groepsportret ontstond.

De documentaire *12* van Gyz La Rivière werd gepresenteerd in een totaalinstallatie met authentiek Fret Click bronmateriaal zoals vervalste treinkaartjes - gebruikt om door het land te reizen in een zoektocht naar de beste skateboardplekken, de enige echte *Nike Zoom Air FC Fret Click* (Nike ontwikkelde een op Fret Click geïnspireerde sneaker) en een kort filmpje van Mike de Geus (R.I.P.), in de jaren negentig de Johan Cruijff van het skateboarden.

In de andere helft van de tentoonstelling stond het leven van Louisa Menke centraal, één van de weinige vrouwelijke professionele skateboarders. Mediakunstenaar Geert Mul maakte met Gyz La Rivière een installatie van filmpjes van Louisa Menke, die zij in de maanden voorafgaande aan de tentoonstelling maakte van haar dagelijks leven als professioneel skater in Barcelona. Daarnaast maakte Menke een fotoserie in opdracht van MAMA van vroegere en huidige skateplekken, om tot een "speelbaar" beeld van de stad Rotterdam te komen. In de tentoonstelling werden haar foto's van skateboardplekken en (oude) vrienden voor de eerste keer aan het publiek gepresenteerd. Florian Waldvogel (ex-skateboarder en directeur Kunstverein Hamburg) schreef de begeleidende tekst bij Menkes foto's.

In de tentoonstelling *720°* vielen verschillende puzzelstukjes (foto's, films, tekst en bronmateriaal) samen en vertellen een verhaal over vrijheid, opgroeien, vriendschap en het benutten of juist missen van kansen.

12

Documentaire

Kunstenaar: Gyz la Rivière

Co-producent Studio Rev, Jeroen Rozendaal

Projectleider: Gerben Willers

Vertoningen: Première in Cinerama, Rotterdam (26 juni 2009), Belsonic Festival, Belfast (29 augustus 2009), TENT., Rotterdam (8 oktober 2009), International Amsterdam Film Festival (10 oktober 2009), National Art Academy Sofia, Bulgarije (18+25 november), International Filmfestival Rotterdam (3 februari 2010) en Kunstencentrum Hasselt, België (6 maart 2010). Bezoekersaantal: 500 (excl. vertoningen 2010)

Jeugdige ondeugd! Inventiviteit op het skateboard! Voorlopers van vele trends in de jeugdcultuur! Dit is de reputatie van een groep van twaalf vrienden die zichzelf Fret Click noemden. Hardcore leden Woei, Skelter, Dannes, Silhouet, Rerun, Vrekje, Geoff, Paul, Merijn, Spike, Cois en Phin brachten hun weekenden door op door hen zelf tot skateboardplekken gebombardeerde architectuur als de Amsterdamse RAI en het Weena in Rotterdam. Ze vervalsten treinkaartjes, sliepen op straat en kwamen 'fashionably late' opdagen tijdens skateboard wedstrijden. Hun legendarische status leeft voort door de Nike SB Zoom Air FC die is opgedragen aan de Fret Click, een eer die tot voor kort alleen ten deel viel aan legendarische sportsterren als Michael Jordan en skateboard helden als Mike Carroll.

In een snelle en humorvolle stijl portretteerde debuterend documentairemaker Gyz La Rivière met *12* de notoire Nederlandse skateboardpioniers Fret Click die in de vroege jaren '90 voor een korte tijd wereldberoemd waren in de skateboard wereld. De film *12*, een coproductie met STUDIOREV, werd speciaal voor de tentoonstelling *720°* gemaakt, maar heeft inmiddels haar weg gevonden in het (internationale) film- en tentoonstellingscircuit. De film behelst een historisch retrospectief op basis van authentiek materiaal aangevuld met hedendaagse portretten. Gyz la Rivière, zelf lid van Fret Click, heeft voor *12* een uitgebreid (bewegend) beeldarchief ontsloten. Door de persoonlijke relatie met de "gang members" kon een portret van grote intimiteit ontstaan, gekaderd in een registratie van de skateboardingcultuur als levensstijl, met haar sociale structuren, specifieke normen en patronen.

12 kwam tot stand met de ondersteuning van het CBK Rotterdam, het Rotterdam Fonds voor de Film, de Mondriaan Stichting, de Dienst Kunst en Cultuur van de Gemeente Rotterdam. *12* is een co-productie van STUDIOREV en MAMA. Zie ook www.twelvethemovie.nl

Endless City

Editie
Projectleider: Gerben Willers
Kunstenaars: Louisa Menke en Florian Waldvogel
Vormgeving: Tim Braakman
Oplage: 1250

Endless City was naast de overkoepelende titel van het gehele multidisciplinaire project ook de titel van een samenwerking tussen Florian Waldvogel en Louisa Menke, resulterend in een fotokaartenset en begeleidende tekst, die MAMA als editie uitbracht. Voor Menke zich in Barcelona vestigde woonde (en skate) zij in Rotterdam. Menke fotografeerde de haar bekende skateboardplekken en figuren uit de Rotterdamse skateboard wereld vanuit haar persoonlijke beleving. Florian Waldvogel schreef bij de foto's van Louisa het essay *Skateboarding - The emergence of a post materialistic culture*. Behalve dat de tekst van Florian Waldvogel de foto's van Louisa in een kunsthistorisch perspectief plaatste had de tekst een meer generieke waarde voor MAMA's gehele *Endless City* project. Louisa Menke is naar aanleiding van haar opdracht bij MAMA gaan studeren aan de Hogeschool voor de Kunsten in Utrecht en zal

ook als jurylid betrokken zijn bij *Reclaiming the Street* in 2010. MAMA heeft tevens voor *Endless City* intensief samengewerkt met Florian Waldvogel, een partner waarmee wij in de toekomst zeker nog mee gaan samenwerken.

Hidden Routes

Performance
18–19 juli
Coproductent: Conny Janssen Danst
Projectleider: Karin de Wild
Kunstenaars: skaters Leander Geelhoedt en Ricardo Paterno en dansers Lola Mono, Martijn Kappers, Maarten Hunink
Verschillende locaties Rotterdam centrum
Publiek: schatting, 250

De bewegingsperformance *Hidden Routes* was een samenwerkingsproject van MAMA en dansgezelschap Conny Janssen Danst, getimed voor het zomerfestival Your World. Ingebed in *Endless City*, was het uitgangspunt van Hidden Routes de relatie tussen de skatecultuur en de stedelijke omgeving, nu vertaald in dynamische bewegingen. Onder leiding van choreografe Conny Janssen werd een aantal dansinterventies ontwikkeld met als uitgangspunt de omgang met en herdefiniëring van de stedelijke omgeving door skaters. Voorafgegaan door Rotterdamse prof skaters Leander Geelhoedt en Ricardo Paterno reageerden de dansers van Conny Janssen Danst op hun creatieve omgang met obstakels, het vaart maken langs de hellingen, opspringen en draaien en het glijden langs randen.

Helaas konden de twee "officiële" en aangekondigde performances door regen geen doorgang vinden. Beide dagen was de hele crew, dansers en skaters, paraat op de afgesproken locaties en tijdstippen, maar was het onverantwoord voor met name voor de dansers om de bewegingen uit te voeren. *Hidden Routes* is een directe reactie op de stedelijke architectuur wat de voorkeur gaf aan buitenlocaties. Bovendien konden we bij een binnenlocatie niet aansluiten bij het drukbezochte Your Streets Festival. Op droge momenten bleef de natte ondergrond glad, de wedstrijdprogrammeringen liepen uit ten gevolge van de regen en één van onze skaters raakte geblesseerd. Overmacht deed ons verplichten de performance tijdens het Your Street festival af te blazen. Gelukkig werd er op de dagen voorafgaande aan de performance buiten gerepeteerd en werden try outs gegeven op diverse plaatsen in het centrum van Rotterdam waardoor de dansinterventies *Hidden*

Routes, helaas nog niet in zijn uiteindelijke vorm, door een groot publiek gezien zijn. Ook produceerde MAMA, in samenwerking met Conny Janssen Danst en Marco Grandia Enterprises Inc. een korte videoclip over de dansperformance.

Hidden Routes kwam tot stand met de ondersteuning van Rotterdam Festivals, Your Streets Festival (REYC 2009) en Stichting Volkskracht.

Hidden Routes

Videoclip

augustus 2009

Coproducenten: Marco Grandia en Connie Janssen Danst

Projectleider: Karin de Wild

Kunstenaars: dansers Lola Mono, Martijn

Kappers, Maarten Hunink;

Skateboarders: Rachid Addou

Ricardo Paterno, Rob Maatman

Locatie: Skatepark Westblaak

Publiek: schatting, 100

Geïnspireerd op de performance *Hidden Routes* hebben in augustus 2009 de opnamen plaatsgevonden voor een korte videoclip geproduceerd door film director Marco Grandia (ex-skater, regisseur van streetlegends, videoclips van o.a. Kane). Centraal staat de confrontatie tussen hedendaagse dans en skate in relatie tot de stedelijke architectuur. Het geheel is vastgelegd met een slowmotion camera, wat door de gedetailleerde vastlegging de bewegingen benadrukt. De opnames vonden plaats in en rondom skatepark de Westblaak. Deze unieke skatevoorziening, in nauwe samenwerking met skaters tot stand gekomen, bevindt zich in het centrum van Rotterdam. De opnames trokken een divers publiek en maakte van *Hidden Routes* opnieuw een publiek event. Fotograaf Jan de Groen legde de opnames vast in een fotoreportage.

De clip is prachtig en heeft nog niet die aandacht gekregen die zij verdient. MAMA zal zich ook in 2010 inzetten voor een goede distributie en mogelijkheden de clip te vertonen aan een groot publiek. Recent hoorden we dat Lowlands geïnteresseerd is in vertoning.

Reclaiming the Street

Pitch en publicatie

Projectleider: Gerben Willers, Kim Bouvy

Te verwachten in 2010

Endless City zal tot slot ook fingeren als platform voor de lancering van een

internationale pitch voor de ontwikkeling van nieuw multifunctioneel skatemeubilair. Waar vroeger skaters uit de openbare ruimte werden geweerd, vervolgens skateparken werden gebouwd om de jeugd "op te hokken" gaat wat ons betreft in een volgende fase een en ander samenvallen. *Reclaiming* is doorgeschoven naar 2010 met een doorstart met een nieuwe projectleider in de persoon van Kim Bouvy. De resultaten van de pitch worden gepresenteerd in een kleine tentoonstelling op locatie en wordt door een publieks/jongeren- en vakjury beoordeeld. MAMA zal zich sterk maken voor de mogelijke realisatie van een van de plannen.

Reclaiming the Street komt tot stand met ondersteuning van het Stimuleringsfonds Architectuur.

For Security Reasons

Tentoonstelling

28 augustus – 18 oktober

Kunstenaars: Stylianos Schicho, Jeroen Jongeleen, SpY, Harmen de Hoop, Antoine Schmitt, Desiree Palmen, Fabian Bechtle / Stefan Reuter, Sander Veenhof

Curatoren: Rookies MA, Aline Yntema, Tim Braakman en Marieke de Rooij

Projectleider: Karin de Wild

Bezoekersaantal: 1.296

For Security Reasons (FSR) was een internationale groepstentoonstelling met uitgebreide randprogrammering geïnspireerd op het thema Culture of Darkness, georganiseerd door de Rookies MA. Het project beoogde het publiek deelgenoot te maken van de achterliggende condities van de hedendaagse maatschappij – angst, machtsmisbruik, privacy, veiligheid en de registratiemanie – en deze 'aan den lijve' te laten voelen, door het aanbieden van een aantal verschillende (artistieke) perspectieven en special events waaruit het publiek hun eigen conclusies kon trekken. Voorafgaand aan de tentoonstelling *For Security Reasons* volgden Aline Yntema, Tim Braakman en Marieke de Rooij een intensief programma van masterclasses om van A tot Z te leren wat het samenstellen van een tentoonstelling behelst. De masterclasses werden gegeven door Alex de Jong & Marc Schuilenburg, Joost Ten Bruggencate, Marc Maurer, Melle Hammer, Geert Mul, Hicham Khalidi, Zoe Gray, Renske Janssen en Ariadne Urlus.

Met de tentoonstelling *For Security Reasons* zochten de curatoren naar de balans tussen veiligheid en speelsheid en keken met kritische

blik naar de laatste veiligheidsontwikkelingen. De werken in de tentoonstelling toonden met name de ruimte voor speelsheid in een maatschappij waar veiligheidsmaatregelen het dagelijks leven geheel doordrongen hebben. *For Security Reasons* bood de mogelijkheid om verschillende disciplines en inzichten naast elkaar te presenteren. Het gemeenschappelijke thema en de inrichting van de expositieruimte zorgden ervoor dat er enerzijds een eenheid ontstond en anderzijds juist een tegenstelling werd gecreëerd om de bezoeker even van zijn stuk te brengen en de angst van de kunstenaars voor bepaalde tendensen te laten ervaren.

Voor de tentoonstelling werden een aantal nieuwe producties ontwikkeld. De Spaanse kunstenaar SpY vermeerde met zijn 'onzichtbare' interventie de showroom en maakte een tijdelijk werk op een aantal locaties in de openbare ruimte. MAMA liet een editie maken van de foto's van de verschillende interventies, gepresenteerd in de showroom als kaartenmapje (oplage 650), en vervolgens verspreid in Rotterdam en daarbuiten. De Weense kunstenaar Stylianos Schicho werd uitgenodigd om een maand als artist in residence te werken in Rotterdam. MAMA mocht hiervoor gebruik maken van een gastatelier bij Duende studio's. Schicho heeft een grootschalig op Rotterdam geïnspireerd schilderij gemaakt vanuit het perspectief van een beveiligingscamera. Het werk van de Rotterdamse Jeroen Jongeleen lijkt het midden te houden tussen kattenkwaad en criminaliteit; hij gebruikt de stad als publieke speeltuin. Hij maakte speciaal voor FSR een videowerk *The climbing of buildings, fences and other opportunities* waarin hij zich een moderne Robin Hood toont verboden locaties in een stedelijke omgeving te 'stelen'.

For Security Reasons kwam tot stand met de ondersteuning van de Gemeente Rotterdam, Dienst Kunst en Cultuur, VSB fonds, Prins Bernhard Cultuurfonds Zuid Holland, Stichting Volkskracht, Rotterdam Festivals/ Wereld van Witte de With. Rookies MA wordt ondersteund door VSBfonds.

De-Surveillance

Interactieve interventie
Datum: 11-12 september 2009
Kunstenaar: Sander Veenhof
Projectleiders: Rookies MA
Locatie: Witte de Withstraat / Festival Wereld van Witte de With
Bezoekers: 1.524 buiten, 3.476 in de showroom

Ten tijde van de tentoonstelling *For Security Reasons* vond het Festival De Wereld van Witte de With plaats. Voor dit festival pakt MAMA traditiegetrouw flink uit. Dit jaar was het thema van het festival 'Er zijn grenzen!', deels geïnspireerd door MAMA's FSR. Gedurende het Witte de With festival en presenteerde MAMA de interactieve installatie *De-Surveillance* van Sander Veenhof buiten op straat, met een verbinding naar de showroom en de naastgelegen Politiegalerij. Gebruikmakend van het principe van blue screen, creëerde hij met zijn interactieve interventie *De-surveillance* onzichtbaarheid in de openbare ruimte. Veenhof confronteerde de festivalgangers met de thema's surveillance en privacy waarbij de bezoeker zich voor de beveiligingscamera kon verbergen met speciale *onzichtbaarheids-objecten*: blauw geschilderde objecten die wegvallen op de videoregistratie. Op straat konden mensen zich "verstoppert" met onzichtbaarheidsobjecten, in de showroom en de Politiegalerij waren de resultaten van de registraties te zien. De interventie trok veel aandacht tijdens het festival. Behalve dat er veel plezier werd beleefd, werden kritische vragen gesteld over o.a. privacy en het surveillancebeleid. Beladen attributen, zoals een geweer, een zonnebril en een burka werden gekozen om als *onzichtbaarheidsobject* te functioneren.

De videoregistratie van De-surveillance is te zien op: <http://www.sndrv.nl/de-surveillance>

SpY

Interventie in de openbare ruimte
Datum: 18-20 september 2009
Kunstenaar: SpY
Projectleiders: Rookies MA
Locatie: verschillende locaties verspreid over Rotterdam
Publiek: geschat 100
Editie, oplage: 650

Voor *For Security Reasons* was de relatie tussen de straat (openbare ruimte) en de showroom van groot belang. De Rookies MA en MAMA nodigden de Spaanse kunstenaar SpY uit om een werk in de openbare ruimte te maken. Door het plaatsen van niet functionerende beveiligingscamera's op verschillende plekken in Rotterdam becommentarieerde SpY op ludieke manier het overmatige protectionisme en voyeurisme van het veiligheidsbeleid in Rotterdam. In het weekend van 18-20 september 2009 kwam SpY naar Rotterdam om zijn interventies te plaatsen. Tijdens het uitvoeren

van de interventies was er veel contact met voorbijgangers waardoor er interessante discussies ontstonden en er werkelijk interactie tussen de Rotterdammers en het werk ontstond. Een selectie van de foto's van de interventies is uitgebracht als kaartenset.

Play Party

Openingsparty Wereld van Witte de With

Datum: 11 september 2009

Line-up: AUX RAUS, Flipperkast Soundsystem, Xray, Pornologic, Mikrobot, Silna, Funkie010

Performance: FCKN BSTRDS

Projectleiders: Ivo Sieben, Rookies MA

Locatie: Gay Palace, Rotterdam

Bezoekers: 960

Om de bezoekers meer te betrekken bij het thema van *For Security Reasons* en de tentoonstelling meer impact te laten hebben werden er een aantal special events georganiseerd, onder andere de party *Play*, tevens de openingsparty van het festival *De Wereld van Witte de With*, en aansluitend bij het thema *Er zijn grenzen!* De Rookies MA kozen in hun line-up onder andere voor een confronterende performance van FCKN BSTRDS, die spelen met het 'gecultiveerde Nederland' en zich daarom terugtrekken naar de ultieme rauwheid en menselijke oerinstincten in hun noise-performances. De reacties uit het publiek waren uitermate positief, de dj's waren enthousiast en Gay Palace was geheel afgeladen.

Rotterdam (in)tolerant

Debat i.s.m. IABR en het NAI

Datum: 16 oktober 2009

Moderator: Richard de Boer

Sprekers: Gijs van Oenen, Jeroen Jongeleen, Henk Doll, Bas van Tol, Rob Wijnberg, Loulou van Ravensteijn

Projectleiders: Rookies MA

Locatie: NAI

Bezoekers: 30

In samenwerking met de 4e Internationale Architectuur Biënnale Rotterdam en het NAI organiseerde Rookies MA en MAMA op 16 oktober het debat *Rotterdam (In)tolerant*. De hoofdvraag van het debat was of er nog ruimte is voor speelsheid in een door veiligheidsmaatregelen steeds meer ingeperkte samenleving. Binnen de mogelijkheden van het IABR en het NAI kreeg MAMA alle inhoudelijke vrijheid. Naast het debat werd het werk *Old City Suit* van Desiree Palmen in het NAI getoond, als extensie

van de tentoonstelling *FSR* in de showroom. Alle sprekers kregen de mogelijkheid om een boekenlijst aan te dragen voor de 'boekentafel' van NAI Booksellers.

De line-up van sprekers was zeer divers waardoor de hoofdvraag vanuit verschillende perspectieven werd beantwoord. De sprekers waren Gijs van Oenen (hoogleraar Wijsbegeerte, Erasmus Universiteit), Rob Wijnberg (filosoof), Jorrit Spee & Loulou van Ravensteijn (bestuurslid Ravebaar Nederland), Bas van Tol (districtschef Rotterdam Oost), Jeroen Jongeleen (kunstenaar), Henk Döll (architect), de moderator was Richard de Boer.

Rotterdam (in)tolerant kwam tot stand met de ondersteuning van het IABR.

Het kabinet

Tentoonstelling

30 oktober – 22 december

Kunstenaars: Honet, i.s.m. Gues, Allergy

Curator: Gerben Willers

Bezoekers: 878

MAMA eindigde 2009 met een presentatie van Honet, *Het kabinet*. Honet is een van de grootste graffiti schrijvers / kunstenaars van deze tijd. Hij geniet een enorme credibility onder een grote groep kunstenaars en graffiti schrijvers. Zijn reizen door de wereld en zwerftochten door de Parijse catacomben leiden Honet, zoals hij het zelf zegt: "van het graf naar de hemel". Een verzameling tekeningen, foto's, teksten en films vormden zijn documentatie. Hiermee bouwde Honet, samen met kunstenaars Gues en Allergy, ter plekke zijn tentoonstelling op in de vorm van een modern kabinet.

Graffiti is een manier om de wereld te onderzoeken. In de honderden foto's die Honet maakt, documenteert hij niet alleen zijn tags, maar ook het alledaagse leven dat hij tijdens zijn reizen tegenkomt. In MAMA maakte Honet hiervan een fotostrip die gebaseerd is op een reis van Peking naar Moskou via Kazakstan (*Beijing - Urumqui - Almaty - Aralsk - Astana - Moscow*). In zijn geboorte- en woonplaats Parijs is Honet actief in de catacomben die onder het stadscentrum liggen. De catacomben zijn een beroemde begraafplaats in de vorm van een groot netwerk van ondergrondse kamers en galerijen. Het totale tunnelstelsel is meer dan 300 km lang en er liggen de resten van ongeveer zes miljoen Parijzenaars. Buiten het bereik van elk gezag organiseert Honet hier underground feesten en zwerftochten.

In *Het kabinet* werd de sfeer van de catacomben voelbaar en maakten Honet, Gues en Allergy een totaalinstallatie van foto's, tekeningen en films. Ook de teksten en tekeningen van Gues en de video's van Allergy werden opgenomen in de installatie. 'Hollands Trots in Vandalenland' Jeroen Jongeleen schreef een begeleidend statement bij *Het kabinet*. Honet en zijn Bende. Allergy verzorgde de openingsperformance.

Het kabinet van Honet, Gues en Allergy viel binnen het thema *Culture of Darkness*. *Het kabinet* toonde reisfoto's en reliëken uit landen die jaren achter het IJzeren Gordijn lagen en waarvan de sporen zichtbaar waren in afgetakelde gebouwen, sociale gebruiken en misstanden. Anderzijds werden in *Het kabinet* de feesten en wandelingen door de catacomben van Parijs getoond. In dit gangenstelsel zijn sporen van duistere episoden uit de wereldgeschiedenis - de pest, WO I & II – nog steeds zichtbaar. Honet, Gues en Allergy vierden het leven te midden van deze ooit levensbedreigende geschiedenissen.

Staged Snapshots

SKVR Cultuurtraject

Data: Verschillende data in december 2009

Projectleider: Aline Yntema, Rookie MA

Begeleiders: Karin de Wild, Aline Yntema,

Annemarie Timmermans, Victoria Lorenzo

Sanchez

Deelnemers: 289

Editie: te verwachten in 2010

Rookie MA Aline Yntema is door MAMA gevraagd om het SKVR cultuurtraject te ontwikkelen in het kader van de tentoonstelling *Het kabinet*. In totaal hebben 289 leerlingen VO een bezoek gebracht aan MAMA, waarbij ze een dagdeel zowel receptief, actief als reflectief bezig waren. Op drie locaties (i.e. de Politiegalerie, de Showroom en het speelplein aan de Schiedamsesingel) kregen de leerlingen een theoretische inleiding tot fotografie, een gedeeltelijk interactieve rondleiding en een workshop pinhole fotografie. Hiervoor werd samengewerkt met de SKVR, de staf van MAMA, stagiaires en Rookies van MAMA, Politie Rotterdam Rijnmond en studenten van de Willem de Kooning Academie.

De Rookie docenten kregen de vrijheid om vanuit hun eigen stijl te doceren en te begeleiden. Dit droeg bij aan de informele sfeer waardoor de leerlingen zich vrij en gestimuleerd voelden om te experimenteren tijdens de workshop en te participeren tijdens de

rondleiding. Vanuit de school werd er door de begeleidende docenten over het algemeen actief meegedaan, wat het bezoek zeker ten goede kwam. Een belangrijk punt binnen het traject was flexibiliteit. Doordat er leerlingen van verschillende niveaus aan het traject meededen, was het van belang dat het gehele programma zonder veel rompslomp hierop aan te passen was. Dit bleek in de praktijk goed te werken. Pinhole fotografie bleek een goed 'what you see is what you get' middel te zijn. Na een eerste experiment hadden de meeste leerlingen de techniek door en gingen ze hier bij de tweede poging actief mee aan de slag. Veel leerlingen (voornamelijk havo en vwo) kenden het principe van de camera obscura al, waardoor de theoretische uitleg goed begrepen werd.

De resultaten van de workshops, de pinhole foto's van de leerlingen, werden gedurende twee weken in de Politiegalerie (30 nov – 15 dec) vertoond, en in de ramen (21 dec – 8 jan) van de showroom, tijdens de ombouw voor de tentoonstelling *Don't Worry Be Happy* in 2010.

In 2010 volgt nog een bijzondere editie in kleine genummerde oplage. Aline Yntema (Rookie MA) gaat in samenwerking met Tim Braakman (vormgeving) en Benjamin Li (fotografie) een beeldverslag uitbrengen van het Cultuurtraject. Oplage wordt 15a20 stuks. Het boekje zal tevens ter beschikking worden gesteld aan de scholen die meededen en de SKVR.

Talentontwikkeling

MAMA is de enige instelling (in Nederland) op het gebied van professionele beeldende kunst die jongeren vanaf 15-16 jaar binnen de organisatie ruimte geeft om te oefenen in de praktijk, om ervaring op te doen, met vallen en opstaan te leren en zich te ontwikkelen. MAMA durft zich afhankelijk te maken van jongeren omdat het hen helpt zichzelf te overtreffen en omdat het ons, op onze beurt, heel veel informatie geeft en reflectie biedt. Jongeren leren niet alleen binnen de speciale trajecten, die MAMA in 2005 en 2006 introduceerde, maar werken ook daadwerkelijk binnen de organisatie; zij komen niet alleen 'halen', maar 'leveren' ook. Het is in die zin een gelijkwaardige ruil, met investering en opbrengst voor beide partijen. Bij MAMA wordt het belangrijk gevonden wat je als jongere vindt, kunt en wilt, en daarom biedt MAMA plek aan jonge stafleden, stagiaires en vrijwilligers, de Rookies.

In 2008 en 2009 heeft MAMA eerdere talentontwikkelingstrajecten goed tegen het licht gehouden. Om te beginnen is besloten het voormalige Mr. Miyagi programma (MAMA's curatorenopleiding) te integreren met het talentontwikkelingstraject voor de vrijwilligers. Hieruit zijn twee trajecten ontstaan: MAMA Rookies, een traject voor ondersteunende functies in het culturele veld, en een verdiepend traject, Rookies MA, gericht op het zelf organiseren en samenstellen van een tentoonstelling. Door ook het verdiepende traject aan te bieden aan onze "eigen" jongeren, die al als vrijwilliger en/of stagiair bekend zijn met de organisatie, de doelstellingen en de projecten, verdiepen wij de relatie met MAMA. De talentontwikkelingstrajecten veranderen daardoor van uitsluitend educatieve projecten ook in een in professionaliseringstraject voor MAMA zelf. In dezelfde lijn zijn in 2009 het aantal stageplekken toegenomen, ook voor techniek / opbouw, en heeft (ook) Ivo Sieben, hoofd techniek, in 2009 zijn certificaat praktijkbegeleiding behaald. Het aantal aanmeldingen om Rookie te worden is in 2009 toegenomen en nog steeds melden veel jonge mensen zich aan. Wij houden het aantal Rookies rond de 25 personen, en Rookie MA tot 5 personen, vanwege capaciteit in werkplekken en begeleidingsuren.

MAMA Rookies (MA) is bestemd voor jongeren die geïnteresseerd zijn in kunst en cultuur, meer specifiek: die affiniteit hebben met MAMA en

haar programma, maar die nog niet zeker weten wat dat inhoudt en of het iets voor hen is. De jongeren bij MAMA hebben (nog) geen of geen gebruikelijk curriculum opgebouwd en worden niet gehinderd door overwegingen van hoe het in de kunst 'hoort' of welk discours er opgeld doet. We verwachten geen kant en klare kunsttheoretische beschouwingen, en geen uitgekristalliseerde professionele kwaliteiten. Wél verwachten we inzet op alle vlakken, ontdekkingen en openheid op inhoudelijk gebied.

Rookies

De gemiddeld 25 vrijwilligers van MAMA gaven in 2009 onder andere rondleidingen, hielpen mee bij de inrichting van tentoonstellingen, draaiden productie bij events op locatie, en waren als host het eerste aanspreekpunt voor publiek in de showroom. Zij werden 'on the job' begeleid door MAMA staf en directie, en door middel van thema workshops parallel aan het tentoonstellingsprogramma.. Daarnaast worden voor de Rookies en staf incidenteel excursies georganiseerd naar interessante tentoonstellingen en verschillende 'meet and greets' met de kunstenaars en/of gastcuratoren (in 2009 met Wayne Horse, Ellie Uyttenbroek, Pieter Vos, Gyz La Rivière, de Rookies MA Aline Yntema, Tim Braakman en Marieke de Rooij, Honet, Gues en Allergy). Verder leggen de Rookies binnen het traject jaarlijks in groepsverband werkbezoeken af aan producerende collega-instellingen in Rotterdam of daarbuiten.

Concreet gesteld is het doel van het talentontwikkelingstraject Rookies vijfledig:

- verdieping bereiken in de culturele interesse die jongeren reeds hebben;
- het aanbieden van een platform voor een zelf te formuleren visie op hedendaagse kunst;
- het bieden van leer- en ontwikkelingsmogelijkheden in de tentoonstellingspraktijk;
- bouwen aan een professioneel kader dat voor MAMA (en andere organisaties) van meerwaarde is;

Rookies gaven in 2009 o.a. workshops en rondleidingen aan leerlingen VO die meededen aan het Cultuurtraject van de SKVR, en aan Digital Playground. Rookies verzorgen ook

introductions en rondleidingen aan studenten van het Grafisch Lyceum Rotterdam, de Koninklijke Academie voor Beeldende Kunsten Den Haag en van de Willem de Kooning Academie. Overige rondleidingen die de Rookies en staf verzorgden in 2009: Vrije Universiteit Amsterdam, Academie voor Schone Kunsten Gent (KASK), Gent, Universiteit Groningen, St. Montfoort College, Artez Arnhem, Kunsthumaniora Hasselt, Gerrit Rietveld Academie, Wolfert Daltoncollege, Hogeschool Rotterdam communicatie & multimedia design, RGO Middelharnis, City College Rotterdam, Calvin Vreewijk en Hugo de Groot College, Academie St. Joost, Breda.

Ook in het jaarplan 2009 werd nadrukkelijk aangekondigd te willen investeren, niet alleen in de kwaliteiten van het programma, maar ook in de capaciteiten van de staf en van het team van vrijwilligers Rookies en Rookies MA. In september 2009 is een nader uitgewerkte visie op het werken met jongeren geschreven, die duidelijk maakt welke doelen MAMA zich stelt voor de toekomst op het gebied van talentontwikkeling en de professionalisering van de organisatie. en op welke vlakken er investeringen moeten plaatsvinden. Borging van de kennis voor de organisatie speelt daarbij een belangrijke rol, met name omdat de jonge vrijwilligers een hoge "doorstroom" hebben. In 2010 wordt de ingeslagen weg vervolgd.

Rookies MA

In 2009 heeft de eerste, succesvolle, editie van het opleidingstraject Rookies MA plaatsgevonden. Rookies MA, een selectie van 'gevoerde' Rookies, krijgen de kans een eigen project / tentoonstelling voor MAMA van A tot Z te ontwikkelen en uit te voeren, ook weer met intense begeleiding vanuit de staf, en ingebed in een rijk programma van workshops en begeleiding door externe deskundigen. Het eigen project van de Rookies MA behelst naast concept, alle aspecten van het curatorschap, inclusief zorgen voor fondsenwerving, communicatie en educatie, installatie en samenwerking met kunstenaars, opbouw en afbouw, tot en met de uiteindelijke evaluatie en financiële verantwoording.

Voor editie 2009 van Rookies MA zijn drie Rookies geselecteerd het MA programma te volgen: Aline Yntema (Sneek, 1984), Marieke de Rooij (1982), en Tim Braakman (Rotterdam, 1984) ontwikkelen en organiseren voor het eerst in deze samenstelling de tentoonstelling met randprogrammering For Security Reasons.

Gedurende het traject scherpten de curatoren samen met de deskundigen het concept aan tot een kwalitatief hoogstaand project. Gastdocenten 2009 waren: Geert Mul, Zoe Gray, Alex de Jong & Marc Schuilenberg, Hicham Khalidi, Joost ten Bruggencate, Melle Hammer, Marc Maurer. Ariadne Urlus begeleidde het traject.

De Rookies MA waren naast hun eigen project FSR ook op andere manieren betrokken bij het programma van MAMA. Aline Yntema was tevens projectleider van het Cultuurtraject, gerelateerd aan de tentoonstelling *Het kabinet*. Vormgever Tim Braakman verzorgde voor meerdere events de vormgeving van stickers en flyers. Marieke de Rooij is per december 2009 als projectleider aangesteld op het onlangs (maart 2010) gerealiseerde verkiezingsproject *Geef je stem kleur: kom stemmen bij MAMA!*

Stageplekken

In 2009 ontstond met het Grafisch Lyceum Rotterdam een structurele werkrelatie via de stageplekken, met name op Communicatie / Bureau en op Tentoonstellingsopbouw. MAMA heeft daarnaast contact met een groot aantal opleidingen en scholen, meestal betreft dat georganiseerd bezoek aan onze instelling voor informatie over onze werkwijze en (vooral) over onze projecten en tentoonstellingen.

Om de contacten met de onderwijsinstellingen waar we via de Rookies een band mee hebben te bestendigen, staat MAMA ook open voor samenwerking binnen het curriculum. Zo stuurt de KABK studenten naar MAMA voor een korte driedaagse 'praktijkstage' op kantoor. Andersom stromen elk jaar 2 a 3 Rookies door naar kunstzinnige opleidingen of plekken binnen de kunstwereld. In 2009 stroomde een Rookie door naar het Nederlands Instituut voor MediaKunst (Amsterdam), LiteSide festival (Amsterdam), projectruimte 'De Kapsalon' (Rotterdam) en naar het collectief Lastplak (Rotterdam). De Rookies MA hebben zich onlangs verenigd in een stichting-in-oprichting, Trailer, om ook in de toekomst als driemanschap projecten te kunnen initiëren.

Begeleidingsuren

Er is in 2009 in totaal 1256 uur uren in de begeleiding van de talentontwikkelingstrajecten gestoken. Naast de directe projectbegeleiding werkte de hele staf en de directeur/interim op dagelijkse basis nauw samen met de jonge ploeg stagiairs, Rookies en Rookies MA. De uren zijn als volgt berekend:

Projectleider Rookies(MA), inclusief stagebegeleiding, gemiddeld 14 uur per week a 48 weken, 672 uur
Begeleiding stagiairs, Rookies (MA) door overige staf en directie/interim (4 personen, gemiddeld 2,5 uur per week, maal 48 weken) op het gebied van (technische) productie, communicatie en educatie samen: 480 uur
6 masterclasses + follow-up a 10 uur door extern deskundigen aan Rookies MA: 60 uur
2 masterclasses: bij de tentoonstelling peterjeroense en aan Kunstenaars&Co: 20 uur
10 hostmeetings voor de Rookies (de dag voor de openingen, met introducties door de kunstenaars) a 3 uur met projectleider en curator
tentoonstelling: 30 uur

Toekomstparagraaf

De herstructurering van het Rookietraject met aansluitend het Rookie MA traject wordt als positief ervaren. De betrokkenheid over en weer tussen jonge vrijwilligers en MAMA is groter en er is meer ruimte voor (ideeën van) de Rookies (MA) binnen de organisatie. De integratie van stageplekken draagt bij dat Rookies meer verantwoordelijkheid kunnen dragen en dus krijgen. Graag versterkt MAMA de band met de kunstopleidingen van wie zij op dit moment stagiaires ontvangt en breidt zij daarnaast haar netwerk (en beschikbare stageplekken) uit. Ook dit vraagt (meer) intensieve begeleiding van de staf. Ook wenst MAMA de banden met externe instellingen (in binnen- én buitenland) in relatie tot haar talentontwikkelingstrajecten te versterken en uit te breiden. Door het organiseren van werkbezoeken en masterclasses bij andere culturele instellingen in Rotterdam – maar ook daarbuiten – stimuleert MAMA enerzijds de cultuurparticipatie van haar Rookies (MA) en anderzijds laat zij collega-instellingen kennismaken met (de kwaliteiten van) haar Rookies (MA).

Rookies (MA) wordt ondersteund door het VSBfonds en SNS Reaal fonds.

Communicatie

Ook in 2009 werkte MAMA met de huisstijl gemaakt door de ontwerpers van 75b (o.a. Van Abbemuseum, NAI, Fonds BKVB). De enveloppen, het briefpapier, de flyers en al het andere drukwerk worden conform het frisse, zakelijke en heldere stramien in eigen huis opgemaakt. De huisstijl zorgt voor een duidelijke communicatie en verhoogt onze herkenbaarheid naar buiten toe.

MAMA's flyers (bij de tentoonstellingen) worden gepubliceerd in een oplage van 4000. 1.200 worden via de post naar particulieren de pers verstuurd terwijl de overige verspreid worden op openbare plekken in Rotterdam en de rest van Nederland (uitgaansgelegenheden, bibliotheken, hogescholen, universiteiten en collega-instellingen). Gedurende onze tentoonstellingen is de flyer ook de tentoonstellingstekst. Per project wordt daarnaast gekeken of het produceren van ander drukwerk, stickers of gadgets zinvol is, zoals bijvoorbeeld een handventilator bij 720.

De MAMA's vrijwilligers (Rookies) verspreidden de flyers in (semi-) openbare ruimtes, winkels en bevriende instellingen in de stad. Behalve flyers, verzend MAMA e-mails aan een emailadressenbestand (groot: 3000) en wordt de website intensief ingezet als communicatiemiddel. De website, www.showroommama.nl, vertegenwoordigt ook de rijke MAMA historie. Er is tweetalig (Nederlands-Engels) informatie te vinden over alle projecten en events (met een volledig archief vanaf 1997) en zijn er, naast de algemene en contactinformatie, onder andere persfoto's te downloaden. De website is tamelijk urgent aan vervanging toe, met name omdat zij zo ongebruiksvriendelijk en arbeidsintensief in het onderhoud is, wat hoog op onze verlanglijst voor 2010-2011 staat.

In 2009 zette MAMA door met het aannemen en begeleiden van stagiaires van het Grafisch Lyceum na een eerste stagiaire communicatie/bureau in 2008. Deze studenten, Eveline Snoeij en Alyssa Mahler, ondersteunden en versterkten de communicatietak van MAMA. Zij stonden hoofd communicatie Gerben Willers bij door de flyers op te maken, de website te beheren en het aansturen en inplannen van de vrijwilligers met betrekking tot het flyeren.

Voor alle tentoonstellingen probeert MAMA publiciteit te wekken bij regionale en landelijke pers. Goede contacten hebben we o.a. met Dimi (die helaas per mei 2010 niet meer verschijnt), R'uit Magazine, NL10 en Tubelight, maar ook Metro, AD, Volkskrant en Vrij Nederland. In België kregen we ook in 2009 veel aandacht van omroepblad / tijdschrift KNACK. Bij elke tentoonstelling worden verschillende buitenlandse bladen aangeschreven die ons tweetalige persbericht ontvangen. Daarnaast wordt per project gezocht naar maatwerk m.b.t. aansluiting met specifieke (doelgroep)media.

Op internet heeft MAMA profielen op de veelgelezen en veel geraadpleegde sites artfacts.net, re-title.com en kunstaspekte.de. Hiermee bereiken we niet zozeer ons publiek, maar vooral collega-instellingen en onafhankelijke curatoren, verzamelaars en andere (internationale) professionals. Ook heeft MAMA zich ingeschreven op diverse online cultuuragenda's als galleries.nl, cultuurnet en MIJN NL Rotterdam.

In 2009 is geëxperimenteerd met het gebruiken van web 2.0 sites als mispace, hyves en facebook, met name rond FSR. Het is zeer realistisch gebleken om hiermee meer aandacht voor MAMA te genereren, maar om versnippering van informatie te voorkomen en een duidelijk gezicht naar buiten te brengen, gaan we ons in 2010 concentreren op facebook i.s.m de Rookies.

In 2009 heeft MAMA een advertentie geplaatst in het tijdschrift VICE voor de tentoonstelling 720°. In samenwerking met coproducent STUDIOREV hebben we extra posters en dvd's met Engelse ondertiteling laten maken ten behoeve van de buitenlandse distributie. Het plaatsten van strategische advertenties blijkt een goed middel om extra aandacht te krijgen bij potentiële bezoekers.

Mama maakte in 2009 bewust gebruik van de netwerken van de Rookies en Rookies MA als middel om een voornamelijk jong publiek te bereiken. Denk hierbij aan actief flyeren (een-op-een) op de kunstacademies, het Grafisch Lyceum, Codarts, VO onderwijs met een culturele inslag, bij kunstinstellingen en creatieve instellingen en culturele evenementen. Ook werden de persoonlijke netwerken van de Rookies (MA) ingezet m.b.t. het gebruik van de

eerder Hyves, Myspace en Facebook-pagina's. Rookies en Rookies MA zijn ook actief betrokken bij de productie van items, newsflashes ed. maar spelen ook een rol in het verspreiden van de MAMA boodschap op andere manieren: partyflicks, mond-op-mond, en "infiltratie" in andere media.

De persaandacht voor MAMA in 2009 was, parallel aan haar 2009 programmering, voornamelijk nationaal van aard. Ook in kwantiteit bleef de persaandacht achter bij de aandacht over 2008. MAMA heeft zich in 2009 niet met een show in het buitenland gepresenteerd, wat zich ziet afgespiegeld in de aard van de persaandacht, en heeft minder projecten gerealiseerd van grootschalig en daardoor mediageniek kaliber. Ook speelde deels parten dat in 2009 de stafbezetting, zeker in de eerste helft van het jaar, sterk gekrompen was ten opzichte van 2008. Dat neemt niet weg dat de aandacht van het publiek en de waardering van de pers positief waren. Met name het project For Security Reasons en het project Endless City, met de film 12 en de performances Hidden Routes hebben veel positieve aandacht opgeleverd voor MAMA.

Toekomstparagraaf:

In 2010 wordt persaandacht genereren zeker een aandachtspunt, het kan MAMA (nog) steviger positioneren. 2010 belooft qua publiciteit overigens een goed jaar te worden, met wat betreft persaandacht zeer succesvol project Geef je stem kleur, kom stemmen bij MAMA! rond de Gemeenteraadsverkiezingen in Rotterdam en aandacht voor de tentoonstelling Don't Worry Be Happy in vooraanstaande blogs.

Persartikelen

German Swinehundt in Rotterdam			
20 januari 2009 VICE Netherlands	Maxi Meets Wayne Horse	Maxi Meissner	Interview met Wayne Horse
23 januari 2009 Nieuws.be beta	Maxi Meets Wayne Horse	Maxi Meissner	Interview met Wayne Horse
23 januari t/m 8 maart City Media Rotterdam			Video aankondiging op Metrostation Beurs
februari DIMI			Aankondiging tentoonstelling
9 maart 2009 TV Rijnmond			Nieuwsbulletin over de museumnacht
BLOGS/sites: mistermotley.nl, re-title.com, formatmag.com, artifacts.net, nonewenemies.net, 5uur.wordpress.com, mijnnl.nl, kunstbus.nl, sjocosjon.com, psiegies.blogspot.com, twitflip.com, mediamatic.net, frankleonard.nl, wheredowegofromhere.nl, ecosystem.org, galerietwisk.nl, info-rotterdam.nl, galeriekatuin.nl, rotterdam.info, vvv.rotterdam.nl, issuu.nl, jeffblind.blogspot.com, wechatsanjoseamateurl.yi.org, zone5300.com, kunstaspekte.de, artreview.com, bigdevil.com			

peterjeroense			
28 maart 2009 Vrij Nederland	HIP HIP	Km Bos	Korte recensie
april Glamcult		'Vanessa'	Aankondiging
april Blend	peterjeroense	Bieneke van der Does	Aankondiging
Blogs/sites: wdka.nl, re-title.com, mediamatic.net, 75b.nl, kunstbus.nl, rotterdamsekunstenars.nl, gregvyent.blogspot.com, gyzlariviere.com, issuu.com, errachidia.org, nga.nu, volkskrant.nl, yasni.com, forums.thefashionspot.com, dutchfashionfoundation.com, artcalendr.com.			

Endless City			
mei – juni Architectuur Agenda Rotterdam	Endless City		Aankondiging
24 juni 2009 Havenloods	Skateboardpioniers en trendsetters bij tentoonstelling 720°		Recensie
25 juni 2009 AD	Skateboarders Centraal in MAMA		Recensie
24 juni 2009 NL10	720° in de oneindige stad	Jeroen Veenstra	Reportage
16 juli 2009 Metro	Hidden Routes	Jelle van de Kamp	Aankondiging <i>Hidden Routes</i>
13 november 2009 AD	Even vragen aan Gyz La Rivière (33) beeldend kunstenaar	Daan Hakkenberg	Interview met Gyz La Rivière
Zomer 2009 DIMI	Endless City		Aankondiging
Radio 2 Cappucino	Interview		Interview met Gyz La Rivière n.a.v. 12
3 maart 2010	"Heizeldrama met		

Het belang van Limburg	smurfen''		
Blogs/sites: forum.leyp.com, tudelft.nl, re-title.com, vimeo.com, blog.clotinc.com, iabr.nl, huphtumblr.nl, deweeekkrant.nl, trendbeheer.com, flickr.com, rootdown.nl, crailtap.com, rodolfos.nl, nicolesandberg.tumblr.com, cineville.nl, iaff.nl, reload.nl, academyforthe gifted.com, mconline.nl, monobrows.blogspot.com, freshcotton.com, huupsch.blogspot.com, tacky.be, friscostor.nl, ijsje.tumblr.com, oskarlangerak.nl, rassionmagazine.wordpress.com, freddielemercure.blogspot.com, nalden.net, your09.nl, tmslive.nl, roqmusicgroup.com, artbbq.nl, pozerscene.nl, djguide.nl, nieuwsbank.nl, statemagazine.nl, clubjudge.com, link2party.nl, hiphopnet.nl, game-over.net,			

For Security Reasons			
8 september De Volkskrant	Door de beveiligingscamera's zien alle passanten er verdacht uit	Lennard Dost	Recensie
29 augustus AD	Veiligheidsmaatregelen als inspiratie voor kritische kunst		Aankondiging
3 september Radio 5 OBALIVE			Interview met enkele deelnemende kunstenaars
2 september FUNX radio			Interview met Tim Braakman
RTV WEST televisie 2 september			Interview Marieke de Rooij en Tim Braakman
DIMI september			Aankondiging
Rex (blad Willem de Kooning academie) no 1 zomer 2009			Aankondiging
Architectuur Agenda september			Aankondiging
Blogs/sites: trendbeheer.com, wdka.hro.nl, wheredowegofromhere.nl, kunstbus.nl, volkskrant.nl, mediamatic.net, artbbq.nl, spy.org.es, desireepalmen.nl, abolive.nl, artslope.com, sndrv.nl, galeiewest.nl, stylianosschicho.com, strangemessenger.blogspot.com, bright.nl, iabr.nl, avbr.nl, rebelart.net, festivalwww.nl, nlstreets.nl, alineyntema.wordpress.com, picnicnetwork.org, Rotterdam.groenlinks.nl, fotolog.com, c-collection.org, reveries.com, soup.orwell.at, hgb-leipzig.de, online-lexicon.com			

Het kabinet			
29 oktober De Volkskrant	Agenda		Aankondiging
21 & 22 november NRC Handelsblad	Nachtreizen van een Parijs street art trio	Sandra Smets	Recensie
Blogs/sites: smets.web-log.nl, volkskrant.nl, rauwblog.nl, artnews.org, nieuwsbank.nl, glr-inight.blogspot.com, trendbeheer.com			

Algemeen			
februari DIMI	9tot5	Ashley Nijland	Interview met stagiair Kyra de Boer
6 april 2009 Metro	Hoofddoek: Wie Doet er nog moeilijk over?	Doutje Lettinga	MSLM
13 augustus 2009 AD	High Bikes: een nieuwe stad, een nieuwe trend	Charlotte van Genderen	Interview met vrijwilliger Koole

Organisatie

2009 was een spannend jaar op organisatorisch gebied. De directeur was van 1 oktober 2008 tot 1 oktober 2009 uit roulatie en de jonge MAMA staf stond voor de taak het jaarplan 2009 uit te voeren. Dit was een moeilijke opgave voor de organisatie, maar heeft ook tot goede ontwikkelingen geleid. Het gemis van de directeur is opgevangen door aanstelling per 1 november 2008 van Ariadne Urlus als interim-coördinator voor één dag per week en door uitbreiding van de uren van stafleden. Daarnaast heeft het bestuur in de interim-periode meer dagelijkse ondersteuning verleend.

De stafleden zijn het afgelopen jaar gegroeid in hun rol en hebben gewonnen aan motivatie, vaardigheden en kwaliteit. Daarnaast werkte MAMA ook in 2009 met gastcuratoren en freelance projectleiders, en waren de jonge vrijwilligers actief binnen de organisatie, in de opbouw, publiekscommunicatie en educatie. Ook vervulde de artistieke adviescommissie een belangrijke rol in de scherpte van het programma 2009 en de invulling van het jaarplan 2010. Mede hierdoor kan MAMA 2009 afsluiten met vertrouwen in de toekomst.

2009 was het laatste jaar onder directoraat van Nous Faes, die in wederzijdse overeenstemming met het bestuur MAMA per 1 januari 2010 heeft verlaten. Interim Ariadne Urlus is per 1 maart 2010 benoemd tot algemeen directeur. Het programma dat Nous Faes in gang heeft gezet en dat is vastgelegd in het beleidsplan 2009-2012 blijft richtinggevend voor MAMA's inhoudelijke koers en zal in de komende periode worden gecontinueerd en verder ontwikkeld, met aandacht voor verdieping van het programma en verdere professionalisering.

Eind 2009 is de kernformatie van MAMA 3,6 fte, enigszins lager dan de 4.3 fte waarmee MAMA het Cultuurplan wilde uitvoeren. Maar in vergelijking met de gemiddelde bezetting over 2009 van 2.7 – effectief (zonder directeur, met interim coördinator) 1.9 fte – is MAMA alweer behoorlijk op kracht. Een bezetting van rond de 4 fte blijft echter nodig om het aantal gewenste projecten te realiseren en de daarvoor benodigde additionele middelen te werven, maar ook om het intensieve werken met jongeren, deels in co-creatie, en de intensieve begeleiding (met name ook in tijd) die dit kost te

kunnen waarmaken. Per 1 maart 2010 is de kernformatie van MAMA 3,9 fte.

Huisvesting

MAMA is nog steeds content met de samenvoeging in 2008 van showroom en kantoor. In praktische en organisatorische zin heeft MAMA hiermee, ten opzichte van de periode daarvoor met ver uit elkaar liggende ruimten, een grote stap vooruit gemaakt. Ook voor de communicatie met het publiek komt de samenvoeging uiteraard alleen maar ten goede. De showroomruimte beslaat weliswaar slechts 150 m², maar heeft door de grote raampartijen een laagdrempelig karakter dat we bewust inzetten en ligt bovendien op een nog altijd unieke locatie, in de Witte de Withstraat.

De locatie heeft echter ook een – financiële – keerzijde. De uitbreiding van de showroom en de verhuizing van het kantoor naar het pand 'om de hoek' waren goede, doch dure beslissingen. De beheerslasten zijn hoog - commerciële winkelpandprijzen - en kunnen niet omlaag worden gebracht. De hoge huurkosten drukken onevenredig op MAMA's begroting. Per april 2009 moest MAMA noodgedwongen haar goed bereikbare opslagruimte voor apparatuur, gereedschap, kunstopslag, tevens werkruimte aan de Baan opzeggen vanwege de gestegen huisvestingskosten. Ook haar grootschalige opslagruimte in de Spaanse Toren (ong. 500 m²) moest, per november 2009, worden opgegeven. MAMA heeft grote behoefte aan structurele werkruimte en opslagcapaciteit, en maakt hiervan een van de speerpunten in 2010 om dit te realiseren.

Toekomstparagraaf

Ook in 2010 blijven onze ogen en oren open, op zoek naar werkruimte, opslag en ook een workshopplek of idealiter een ruimte die deze drie functies combineert. We zijn echter niet van plan om onze zichtbaarheid op de culturele as en in de straat op te geven. MAMA voelt zich betrokken bij de Witte de Withstraat en draagt bij aan het behoud en de versterking van haar culturele uitstraling en wil hierin ook in de toekomst een meedenkende partner zijn.

Prestaties en publieksbereik

Publieksbereik

Het totaal aantal bezoekers aan de showroom was met 13.765 475 bezoekers minder dan over 2008, en 1235 minder dan de ingeschatte 15.000. Dit laatste betreft echter vooral een afbakeningsprincipe: de bezoekers aan MAMA projecten en events buiten de showroom niet zijn meegerekend. Dit waren er in 2009 3.653. Maakt een totaal publieksbereik over 2009, inclusief op locatie van 17.418, waar we tevreden op terugkijken.

In 2009 heeft MAMA veel educatieve bezoekers ontvangen, binnen en buiten schoolverband. Er werden vijf educatieve producties (de masterclass 'Het proces' voor Kunstenaars en Co, de masterclass/debat DWARS met en voor de Groen Links jongeren en het debat Rotterdam (In)tolerant in het NAI, beide in het kader van FSR, de masterclass door Ellie Uyttenbroek en Pieter Vos bij de tentoonstelling peterjeroense, en het Cultuurtraject tijdens de tentoonstelling Het kabinet. Daarnaast werd een groot aantal rondleidingen en introducties "op maat" verzorgd, aan leerlingen en studenten VO, MBO, hoger en universitair onderwijs uit binnen- en buitenland. In totaal bezochten 765 personen MAMA in of buiten schoolverband in het kader van een educatief project of educatieve rondleiding; dit is inclusief 289 leerlingen VO die deelnamen aan MAMA's cultuurtraject.

MAMA bereikt, en dat is bijzonder voor een kunstinstituut, een jong publiek. MAMA's bekendheid onder jongeren is groot. Om ons publiek te verbreden, en ook niet-MAMA kenners in aanraking te brengen met ons aanbod, werken we op locatie en zoeken we samenwerkingen met partners die een net iets ander publiek bereiken, uit de dans of architectuurwereld. Door de aansluiting bij festivals zoals De Wereld van Witte de With en Youth Capital 2009/Your World, en het IABR bereikten wij in 2009 ook andere doelgroepen dan het vaste MAMA publiek.

Kleine bezoekersanalyse showroom

MAMA gebruikt scheurenquêtes om informatie over de bezoekers te krijgen, en om de mening van de bezoekers te peilen. In 2009 zijn er 1026 scheurenquêtes ingevuld door 535 vrouwen en

490 mannen. De grootste bezoekersgroep van MAMA valt in de leeftijdscategorie 16 tot 31 jaar. De gemiddelde leeftijd van de bezoekers is 31 voor de mannen en 29 voor de vrouwen. De bezoekers gaven het afgelopen jaar een waardering van gemiddeld een 7,35. Mannen waardeerden de shows over het algemeen iets meer dan vrouwen. Uit de enquête-uitslagen blijkt ook dat de herkomst van de bezoekers voornamelijk Rotterdam en Randstad is, maar bijna in elke leeftijdscategorie zijn er ook bezoekers van buiten Nederland. De belangrijkste reden om de tentoonstelling te bezichtigen is het "van horen zeggen", maar ook "in het voorbijlopen" scoorde hoog, wat duidt dat MAMA inderdaad laagdrempelig is. Wat opvallend is, is dat mannen en vrouwen van de leeftijdscategorie 40 – 47 MAMA bezoeken vanwege een kijkje op de website.

Web

204.255 mensen bezochten in 2009 MAMA's website, waarvan 55.828 bezoeken zijn aan te merken als zgn. unieke bezoeken (unieke IP adressen). Ter vergelijking: MAMA's website trok in 2008 242.530 bezoekers, waarvan 87.343 unieke bezoekers, 38.275 bezoekers meer dan in 2009. De terugval in het aantal webbezoekers t.o.v. vorig jaar is terug te leiden tot discontinuïteit in het onderhoud van de site, veroorzaakt door de ouderdom van het systeem dat dateert uit 2004 en onnodig arbeidsintensief is, gerelateerd aan andere prioriteiten bij de invulling van de schaarse fte's van 2009. De website is urgent aan vervanging toe en dit staat hoog op de lijst voor 2010-2011.

Zie ook

http://www.showroommama.nl/analysis_2009/

Talentontwikkeling

Het aantal deelnemers aan de talentontwikkelingstrajecten was in 2009 28: 3 Rookies MA en 25 Rookies (dit is een gemiddelde over het jaar, door in- en uitstroom zijn het er in werkelijkheid meer).

Verschillen realisatie 2008 – 2009

Anders dan in het jaarverslag 2008 wordt over 2009 geen verschillenraster voor de prestaties over meerdere jaren opgenomen. 2009 is het

eerste jaar van de kunstenplanperiode 2009-2012, met bijbehorende prestatierasters. In 2008 en daarvoor hanteerde MAMA een andere systematiek voor het kwantificeren van haar prestaties en publieksbereik, waardoor vergelijking van prestaties tussen 2008 en 2009 niet goed verifieerbaar zijn. In het bestuursverslag over 2009 is een uitgebreid prestatieoverzicht met bijbehorende toelichting opgenomen.

Wij kiezen er voor nu in het jaarverslag geen vergelijking te maken met de realisaties over 2008. Volgend jaar worden prestaties beter vergelijkbaar, omdat voor de gehele periode 2009-2012 eenzelfde model wordt gehanteerd.

Financieel verslag / Rekening van baten en lasten

		Realisatie 2008		Plan 2009		Realisatie 2009	
saldo baten/-lasten		-18.592		0		+18.136	
BATEN							
A Opbrengsten			34.092		14.000		16.120
Directe opbrengsten							
A1	Publieksinkomsten	17.247		5.000		9.072	
A2	Overige inkomsten	16.845		9.000		7.048	
Indirecte opbrengsten							
A3			0				
B Bijdragen			250.500		334.000		342.115
	Cultuurplan OCW	0	.	205.000		213.115	
B1	Act. Mondriaanstichting	175.000					
B2	Gemeente Rotterdam	75.500		129.000		129.000	
Overige bijdragen			117.506		60.000		95.567
B3	Overige bijdragen publieke middelen	97.505		30.000		45.000	
B4	Overige bijdragen private middelen	20.001		30.000		50.567	
Som der baten A+B			402.098		408.000		453.802
LASTEN							
C Beheerslasten			125.680		111.000		124.175
C1	Personeel	47.828		55.000		72.665	
C2	Materieel	77.852		56.000		51.510	
D Activiteitenlasten			295.010		297.000		268.254
	Personeel	90.707		80.000		90.027	
	Materieel	204.303		217.000		178.227	
Som der lasten C+D			420.690		408.000		392.429
Rentebaten en -lasten		5		0		245	
Buitengewone lasten						43.482	
RESULTAAT		-18.592		0		+18.136	

Toelichting

De bedrijfsvoering stond in 2009 in het teken van het beheersbaar maken van de financiële situatie. Het jaar begon met een negatief resultaat van 18.592 euro en een acuut liquiditeitsprobleem. Daarop hebben bestuur en staf adequaat gereageerd met kostenbesparende maatregelen (ook reeds in 2008). Personeel dat in 2008 vertrok is niet meteen vervangen. De huur van de werkplaats en opslagruimte aan De Baan in Rotterdam is per 1 april 2009 opgezegd. Er is scherp op toegezien dat de projecten en activiteiten binnen de projectbegrotingen werden uitgevoerd, en over de hele linie is er kostenbesparend te werk gegaan. Aan de batenzijde heeft een aangepast schema van bevoorschotting door de Gemeente Rotterdam geholpen om de liquiditeitsproblemen op te ruimen. Ook zijn, succesvol, additionele middelen geworven voor extra circulaire onderdelen in het programma van 2009 en zijn samenwerkingen en coproducties aangegaan die ook financieel interessant waren. De binding met een aantal private financiële partners voor structurele ondersteuning is in 2009 in gang gezet en zal in 2010 verder uitgebouwd en gematerialiseerd worden.

De som van deze maatregelen hebben ultimo 2009 een batig exploitatiesaldo opgeleverd van 18.136 euro. De exploitatie in enge zin, de realisatie van het activiteitenprogramma, heeft zelfs een zeer goed financieel resultaat behaald. Een bijzondere last, dat verband houdt met de wisseling van de directie, heeft dit resultaat echter gematigd. Het gevolg van dit positieve exploitatieresultaat is dat de negatieve stand van de algemene reserve is gekanteld naar een positief saldo en dat de liquiditeitspositie ultimo 2009 weer op orde is.

Financiële details en een uitgebreide toelichting daarop treft u in de jaarrekening 2009.

Algemene gegevens

MAMA is een project van Stichting Public Art Squad

KVK: 24.27.27.58

Bank ABN AMRO: 419.20.32.30

BTW: NL 806370051.B.01

Showroom adres:

Witte de Withstraat 29-31

3012 BL Rotterdam

Open: woensdag - zondag

13.00 - 18.00 uur en op afspraak

MAMA postadres:

Postbus 23070

3001 KB Rotterdam

MAMA office:

Kromme Elleboog 35

3012 VM Rotterdam

tel 0031 (0)10 2332022

fax 0031 (0)10 2332034

Stafleden 2009

Nous Faes, directeur

Karin de Wild (talentontwikkeling, projectleider)

Margiet Brouwer (per 1 feb. bureaumedewerker)

Gerben Willers (bureau tot 1 feb, communicatie, projectleider)

Ivo Sieben (voorman techniek)

Stagiairs 2009

Alyssa Mahler, Naomi Oosterman, Hugo

Simons, Eveline Snoeij, Aline Yntema

Externe medewerkers

Interim coördinator: Ariadne Urlus

peterjeroense: Ellie Uyttenbroek, Pieter Vos

720°: Gyz La Rivière

Reclaiming the Street: Kim Bouvy

SKVR cultuurtraject: Liesbeth Slat, SKVR, Aline Yntema

Huisstijl: 75b

Hard- & software: Catching Media

Webadvies en hosting: Marcel Langenberg,

Fiona Daly

Fotografie: Lotte Stekelenburg, Alina Parigger

Vertalingen: Liesbeth Harmsen

Techniek: Ties ten Bosch

Druk: Veenman Drukkers

Schoonmaak: Alclean

MAMA Rookies (MA) 2009:

Liselotte Blij, Francine van Blokland, Kyra de Boer, Tim Braakman, Andrea Fitski, Marielle van Genderen, Michelle Gulickx, Janna Haring, Sanne Helbers, Moniek van den Hoorn, Martijn Koole, Karlijn Koster, Benjamin Li, Erik Lumbela, Joris Maalcke, Ashley Nijland, Thomas Molenaar, Babis Onon, Jesse van Oosten, Naomi Oosterman, Marieke de Rooij, Iris Schuttevaar, Daniel van Straalen, Hugo Simons, Eveline Snoeij, Christianne van de Weg, Rianne Verweij, Sara van Woerden, Aline Yntema

MAMA's artistieke adviesraad:

Ari Versluis, Geert Mul, Gyz La Rivière, Saskia van Stein

Bestuur Stichting Public Art Squad:

Aad Meijboom (Voorzitter)

Carol Hol (Penningmeester)

Christine de Baan (Secretaris)

Monique Vogelzang (tot februari 2009)

Geert ter Steeg

MAMA wordt ondersteund door de Gemeente Rotterdam en het Ministerie van OCW

MAMA dankt:

75B
Rachid Addou
Alclean
Allergy
Danielle van Ark
Aux Raus
Christine de Baan
Fabian Bechtle
Liselotte Blij
Francine van Blokland
Kyra de Boer
Luuk Bode
Richard de Boer
Ties ten Bosch
Kim Bouvy
Tim Braakman
Joost ten Bruggencate
Büffel
Catching Media
CBK Rotterdam
Conny Janssen, Conny Janssen Danst
Dienst Kunst en Cultuur (Gemeente Rotterdam)
Henk Doll
Fashion Village
FCKN BSTRDS
Festival de Wereld van Witte de With
Andrea Fitski
Flipperkast Soundsystem
Free Gaming
Cherida d'Fonseca
Funkie010
Gay Palace (John Stroes)
Leander Geelhoed
Marielle van Genderen
Paul van Gennip
Zoe Gray
Marco Grandia
Jan de Groen
Gues
Michelle Gulickx
Melle Hammer
Janna Haring
Liesbeth Harmsen
Sanne Helbers
Benjamin van der Helm
Carol Hol
Moniek van den Hoorn
Honet
Harmen de Hoop
Wayne Horse
Maarten Hunink
IABR
Renske Janssen
Peter Jeroense

Alex de Jong & Marc Schuilenburg
Jeroen Jongeleen
Martijn Kappers
Hicham Khalidi
Rufus Ketting
Koole
Karlijn Koster
Marion Knubben
Marcel Langenberg
Benjamin Li
Victoria Lorenzo Sanchez
Erik Lumbela
Joris Maalcke
Rob Maatman
Alyssa Mahler
Marc Maurer
Louisa Menke
Aad Meijboom
Mikrobot
Ministerie OCW
Lola Mino
Thomas Molenaar
Mondriaan Stichting
Geert Mul
NAI
Ashley Nijland
Bryan Ondaan
Babis Onon
Jesse van Oosten
Naomi Oosterman
Desiree Palmen
Alina Parigger
Ricardo Paterno
Politie Rotterdam Rijnmond
Pornologic
Abner Preis
Loulou van Ravensteijn
Stefan Reuter
Gyz La Rivière
Marieke de Rooij
Rotterdam European Youth Capital 2009
Rotterdam Festivals
Rotterdams Fonds voor de Film
Rotterdam Grand Prix of Skateboarding
Jeroen Rozendaal
Stylianos Schicko
Antoine Schmitt
Iris Schuttevaar
SG Hugo de Groot
SG Calvin Vreewijk
Sharkee
Silna
Hugo Simons
SKVR (Liesbeth Slats)
Thomas Smit

Eveline Snoeij
Sosolid (Kirsten Steenvoort)
SpY
Geert ter Steeg
Saskia van Stein
Lotte Stekelenburg
Stimuleringsfonds voor Architectuur
Daniel van Straalen
Street Masters
STUDIOREV
Annemarie Timmermans
Bas van Tol
Elly Uyttenbroek
Sander Veenhof
Veenman Drukkers
Ari Versluis
Rianne Verweij
Monique Vogelzang
Stichting Volkskracht
Pieter Vos
VSB Fonds
Johan Waasdorp
Florian Waldvogel
Christianne van de Weg
Wendy
Rob Wijnberg
Willem de Kooning Academie
Sara van Woerden
Xray
Aline Yntema
Your Streets Festival (Folkert Blaauw, Marieke
Müller)
Zelda

Bijlage

German Swinehundet in Rotterdam

Museumnacht

peterjeroense

720°

Endless City

Hidden Routes

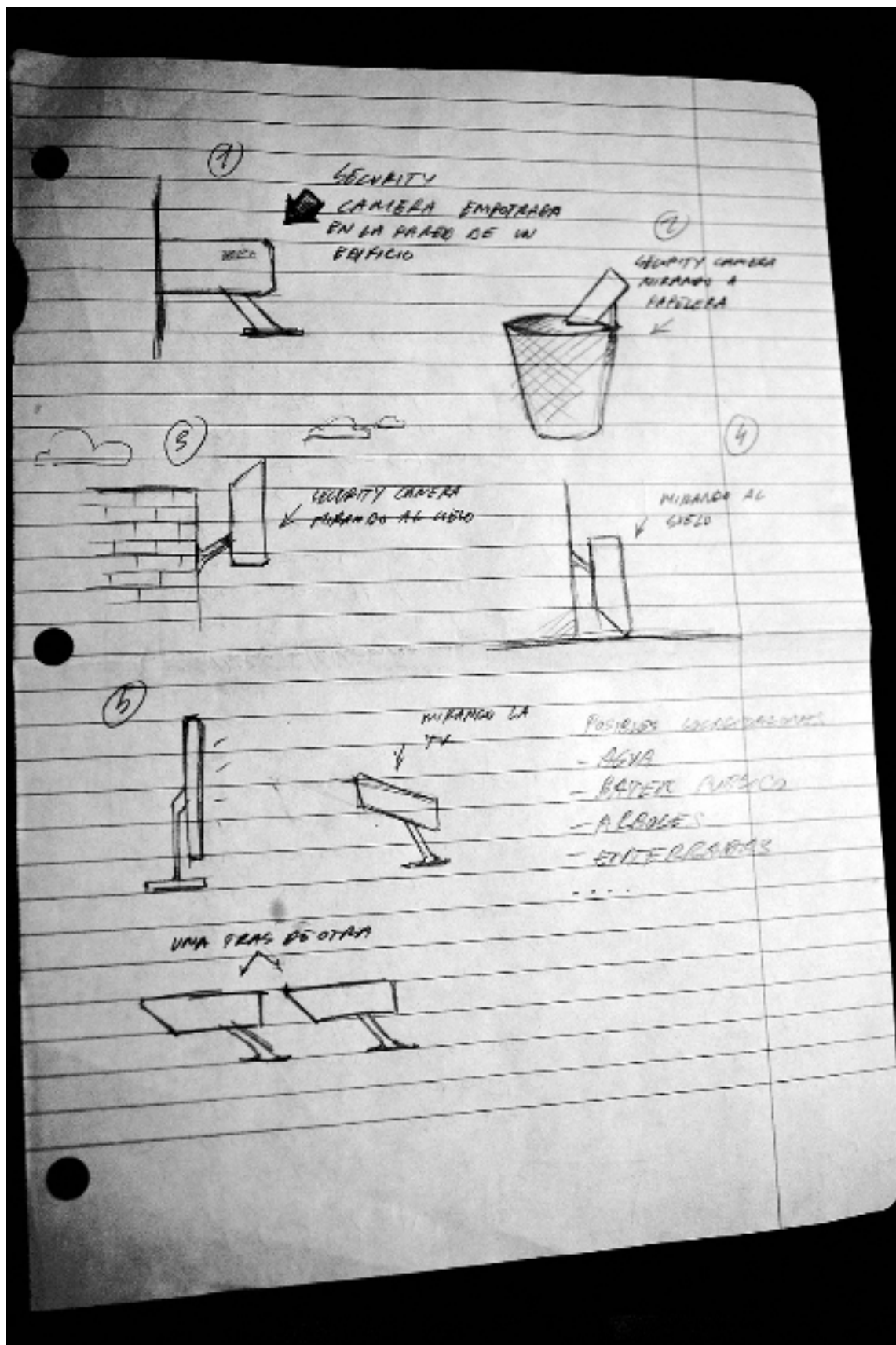

For Security Reasons

De-Surveillance

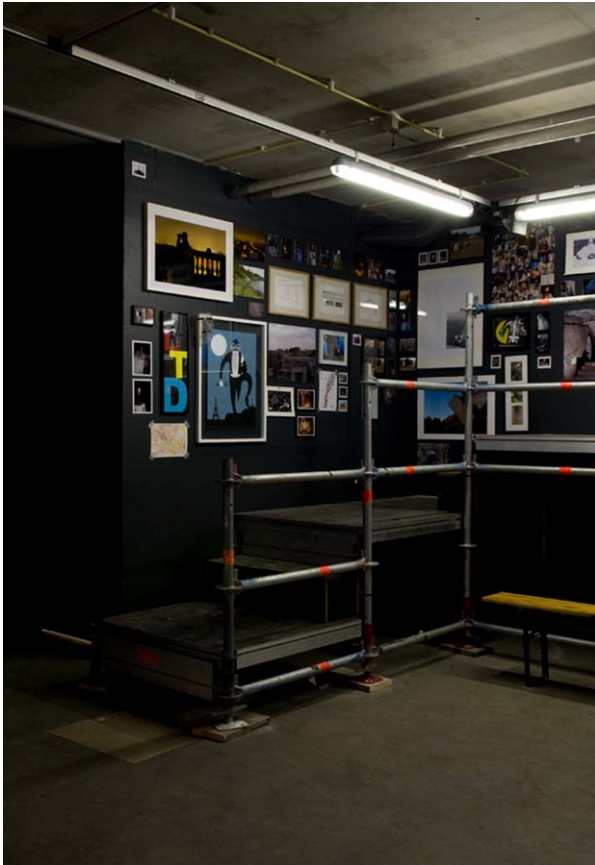

Rotterdam (in)tolerant

Het kabinet

Staged Snapshots

